

31.7.2024 11. helluntain jälkeisen viikon keskiviikko

Päivän epistola

”Tällaisen luottamuksen Jumalaan on Kristus saanut meissä aikaan. En tarkoita, että kykenisimme ajattelemaan mitään omin päin, mitään mikä olisi peräisin meistä itsestämme. Meidän kykymme on saatu Jumalalta, ja hän on myös tehnyt meidät kykeneviksi palvelemaan uutta liittoa, jota ei hallitse kirjain vaan Henki. Kirjain näet tuo kuoleman, mutta Henki tekee eläväksi. Jo kuolemaa palveleva virka, jonka säädökset oli kaiverrettu kivitauluihin, säteili sellaista kirkkautta, että israelilaiset eivät voineet katsoa Moosesta kasvoihin. Ja kuitenkin hänen kasvojensa kirkkaus oli katoavaa. Kuinka paljon suurempaa kirkkautta säteileekään Hengen palvelusvirka! Jos kerran tuomion julistamisen virkaa ympäröi kirkkaus, paljon kirkkaampi loiste ympäröi silloin vanhurskauden julistamisen virkaa. Sen kirkkaus on niin ylivoimainen, että sen rinnalla himmenee se, mikä ennen säteili kirkkaana. Sillä jos sekin, mikä on katoavaa, säteilee kirkkautta, vielä paljon kirkkaampaa on se, mikä on pysyvää.”
(2. Kor. 3: 4 – 11)

Tämänpäiväinen tekstimme jatkuu siitä, mihin eilen jäimme. Kirjoittaessaan ”Meidän kykymme on saatu Jumalalta”, Paavali osoittaa, että hänen aikaansaannoksensa eivät ole hänen, vaan Jumalan aikaansaannoksia. Hän ei ota itselleen kunniaa lähetystyön menestyksestä.

Paavali palvelee ”uutta liittoa”. Tätä liittoa hallitsee henki, ei kirjain. Tämä on korostus, jossa tehdään ero vanhaan liittoon. Mutta miten ”vanha liitto” vaikuttaa Korintin seurakunnassa niin, että Paavali näin paljon puhuu vanhasta ja uudesta liitosta. Voi olla, että osa Korintin seurakunnan (juutalaisista) jäsenistä halusi vanhan liiton säilyvän uudessa liitossa ja näin olisi olemassa kaksi uutta liittoa. Tällaiselle ajattelulle voisi antaa profeetta Jeremiaan teksti: ”Tulee aika”, sanoo Herra, ”jolloin minä teen uuden liiton Israelin kansan ja Juudan kansan kanssa.” ”Minä panen lakini heidän sisimpäänsä, kirjoitan sen heidän sydämeensä.” (Jer. 31: 31, 33) Me ymmärrämme, että profeetta Jeremia tarkoittaa uudella liitolla Kirkkoa ja lailla Pyhää Henkeä. Mutta kirjaimellisesti tekstin ottavat, voivat ymmärtää sen niin, että juutalainen laki olisi kirjoitettu heidän sydämiinsä.

Ensimmäisessä Korinttilaiskirjeessä Paavali oli kertonut ehtoollisen sakramentin toimittamisesta (1. Kor. 11: 23 – 26). Siinä myös tulee esille liitto: ”Tämä malja on uusi liitto minun veressäni.”

Nyt Paavali vertaa Mooseksen tehtävää ja omaa tehtäväänsä toisiinsa. Hän ei mainitse tässä kohtaa itseään. Hän on uuden liiton palvelija, joten kyse on hänestä (ja muistakin uuden liiton

palvelijoista). ”Kuolemaa palveleva virka” osoittaa sen, mihin laki johti, laki ei antanut armoa, vaan osoitti ihmisen eron Jumalasta, joka on hengellinen kuolema. Kivitaulut tarkoittavat lakia. Jo tämä virka, siis Mooses, säteili sellaista kirkkautta, etteivät israelilaiset voineet sitä katsoa (2. Moos. 34: 29 – 35). Tuo kirkkaus oli kuitenkin katoavaa. Hengen palvelusviran on siis oltava suurempaa kuin katoavan viran. Paavali kuvaa vanhan liiton virkaa tuomion julistamisen viraksi. Vanhan liiton laki osoitti syyllisyyden, mutta ei tuonut armoa. Uuden liiton virka julistaa vanhurskautta. Vanha liitto häviää, mutta uusi liitto on pysyvä.

Päivän evankeliumi

”Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät! Te rakennatte profeettojen haudoille muistomerkkejä , te koristelette vanhurskaiden hautakiviä ja sanotte: ”Jos me olisimme eläneet isiemme aikana, emme olisi heidän kanssaan tahranneet käsiämme profeettojen vereen” Näin te kuitenkin itse tunnustatte olevanne niiden jälkeläisiä, jotka murhasivat profeetat. Jatkaa toki isienne tapaan, kunnes mitta on täysi! Te käärmeet, te kyykäärmeitten sikiöt! Miten te voisitte välttää kadotustuomion? ”Kuulkaa siis: Minä lähetän teidän luoksenne profeettoja, viisaita miehiä ja lainopettajia. Toiset heistä te tapatte ja ristiinnaulitsette, toisia ruoskitte synagogissanne ja ajatte takaa kaupungista toiseen. Näin te tulette syypäiksi kaikkeen viattomaan vereen, joka maan päällä on vuodatettu, hurskaan Abelin verestä aina Sakarjan, Barakjan pojan, vereen asti, hänen, jonka te tapoitte temppelin ja alttarin välille. Totisesti: tämä sukupolvi joutuu vielä vastaamaan tästä kaikesta! ”Jerusalem, Jerusalem! Sinä tapat profeetat ja kivität ne, jotka on lähetetty sinun luoksesi. Miten monesti olenkaan tahtonut koota lapsesi, niin kuin kanaemo kokoaa poikaset siipiensä suojaan! Mutta te ette tahtoneet tulla. Kuulkaa siis: teidän tempelinne on jäävä asujaansa vaille. Sillä minä sanon teille, että te ette minua tästedes näe ennen kuin sanotte: ”Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!” (Matt. 23: 29 – 39)

Jeesus ei tuomitse profeettojen muistomerkkien rakentamista. Hän tuomitsee sen, että lainopettajat ja fariseukset tuomitsevat esivanhempiensa toiminnan, mutta jatkavat heidän toimintaansa. Tämä tulee ilmi, kun he vangitsevat, tuomitsevat ja ristiinnaulitsevat Jeesuksen.

Viimeinen ”voi teitä” lauselma on kaikkein vakavin. Sitä seuraa Jeesuksen sanat: ”Te käärmeet, te kyykäärmeitten sikiöt! Miten voisitte välttää kadotustuomion?” Siinä hän toistaa Johannes Kastajan sanat fariseuksille ja saddukeuksille (Matt. 3: 7). Opetus on, että lainopettajat ja saddukeuksen eivät voi paeta tuomiota. Siltä ei kukaan voi välttyä (vrt. Johanneksen ilmestys 6: 15 – 17).

”Minä lähetän teidän luoksenne profeettoja, viisaita miehiä ja lainopettajia.” Tässä kuvataan Matteuksen seurakuntien (varhaisen kirkon) johtajia. Sana lähetän viittaa apostoleihin, sana apostoli suomennettuna on lähettiläs. Näitä fariseukset ja lainopettajat tulevat vainoamaan samalla tavoin, kuin heidän esi-isänsä vainosivat profeettoja.

Vanhan testamentin vainotuista mainitaan ensimmäisenä hurskas Abel, jonka hänen veljensä Kain tappoi. Sakarja, Barakjan poika, on toiseksi viimeinen kahdestatoista pienestä profeetasta. Hänestä ei kuitenkaan löydy tietoa, että hänet olisi tapettu. Voi olla, että kyse onkin toisesta Sakarjasta, pappi Jojadan pojasta, joka tapettiin temppelin esipihalla (2. Aik. 24: 20 – 22). Kyse on heprealaisen raamatun ensimmäisestä ja viimeisestä murhasta. Joskus on myös esitetty, että kyse oli profeetta Sakariaasta, profeetta Johannes Kastajan isästä.

Tekstimme loppuosa on koko luvun kaksikymmentäkolme huipennus. Siinä Jeesus persoonaksi tullessa Jumalan viisautena tuo Jumalalta sanoman pelastuksesta. Saman sanoman Hän ilmoitti jo aikaisemmin ”työn ja kuormien uuvuttamille” (Matt. 11: 28 – 30). Vanhassa testamentissa Jumalan vaeltava viisus löysi asuinsijan ”rakastetussa kaupungissa” Jerusalemissa, missä hän ”asui rauhassa” (Siirak 24: 7 – 12).

Jerusalem on kaupunki, jota Jumala suojelee (Jes. 31: 5). Mutta se on myös kaupunki, jossa elettiin väärin (Jer. 6: 16). Siellä myös ensimmäinen marttyyri Stefanos sai surmansa (Ap.t. 7: 59). Jeesus kävi tässä kaupungissa usein. Kuvaus kanaemosta tuo esille hoivan, suojelun ja rakkauden. ”Temppelinne on jäävä asujaansa vaille.” on vihje profeetta Jeremiaan ilmoittamaan Herran sanomaan: ”Mutta jos te ette kuuntele, minä minä teille sanon, tästä palatsista tulee rauniokasa” (Jer. 22: 5). Samalla Matteus kirjoittaa jo silloin tapahtuneesta temppelin tuhosta vuonna 70.

”Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!” kertoo Ihmisen Pojasta, joka tulee tuomitsemaan ja tuomaan Jumalan valtakunnan. Samalla kannattaa huomata, että näin Jeesus oli jo kertaalleen otettu vastaan Jerusalemiin (Matt. 21: 9). Alkuperäinen teksti on psalmeista (Ps. 118: 26). Sanonta ”tästedes” toistuu vielä kaksi kertaa Matteuksen evankeliumissa (Matt. 26: 29, 64).